

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ.

Helsingissä,

8 päivänä toukokuuta 1942.

Kiertokirje N:o 145.

Valtion viljavarasto on varannut ostokuitteja vastaan luovutetusta perunasta jonkun verran siemenperunaa, minkä lisäksi valtio on saanut ulkomailta ostaa sitä pienehkön määrän. Sekä kotimaisen että ulkomailta saatavan siemenperunan jakelu on jätetty valtion viljavaraston tehtäväksi. — Ulkomailta ostetun siemenperunan lisäksi ovat eräät järjestöt saaneet sieltä lahjaksi vähäisen määrän siemenperunaa.

Siemenperunan jakelu kulutuskeskusten palstaviljelijöille.

Koska kotimaasta varattua ja ulkomailta ostettua siemenperunaa ei ole läheskään riittävästi, ja siitä suurin osa on käytettävä valtakunnan yhteyteen palautetun alueen perunansiementarpeen tyydyttämiseksi, voidaan sitä muualla Suomessa jakaa *vain suurimpien kulutuskeskusten palstaviljelijöille*, koska siten tehokkaimmin helpotetaan niissä vallitsevaa elintarvikepulaa.

Suurimpien kulutuskeskusten kansanhuoltolautakuntien tulee, mikäli niissä palstaviljelijöillä ei jo ole varattuna siemenperunaa tai sitä muuten ei ole saatavissa, kääntyä valtion viljavaraston puoleen pyytäen viljavarastolta niin paljon siemenperunaa, kuin lautakunnan käsityksen mukaan paikkakunnalla vähintään tarvitaan. Samalla tulee kansanhuoltolautakunnan *esittää viljavarastolle ne asiamiehet tai siemenliikkeet*, jotka sopivimmin voisivat huolehtia siemenperunan jakelusta

Kansanhuoltolautakunnille.

Koskee siemenperunan, siemenherneen ja siemenviljan ostolupia.

siellä. Saatuaan viljavarastolta tietää, voidaan paikkakunnalle antaa ja minkä verran siemenperunaa, voi kansanhuoltolautakunta jäljempänä olevat määräykset ja kunnan käytettävissä olevan siemenperunan määrän huomioonottaen antaa siemenperunan ostolupia palstaviljelijöille. — *Palstaviljelijällä ymmärretään sellaista henkilöä, joka sivuelinkeinona joko vuokraoikeudella tai muuten hallitsemallaan, suhteellisen pienellä viljelmällä harjoittaa perunan, juurikasvien ja viljan viljelystä yksinomaan tai pääasiassa oman ruokakuntansa ravinnonsaannin helpottamiseksi.*

Siemenperunan jakelu valtakunnan yhteyteen palautetulla alueella.

Valtakunnan yhteyteen palautetulla alueella on niitä määräyksiä, joita siemenperunan ostolupien antamisesta siellä sotilashallinto-osaston taholta on aikaisemmin annettu, noudatettava edelleenkin paitsi palstaviljelijöihin nähden. Sanottujen määräysten mukaan tulee niin ollen jaettavaksi sekin siemenperuna, jota valtion viljavarasto vielä sinne ehkä toimittaa.

Palstaviljelijöille siemenperunan ostolupia annettaessa on noudatettava tässä kiertokirjeessä annettuja ohjeita. Palstaviljelijöitä varten ei kuitenkaan valtakunnan yhteyteen palautetun alueen kunnille tulla erikseen toimittamaan siemenperunaa, vaan on sitä heille jaettava kunnalle kokonaisuudessaan varatusta siemenperunamäärästä.

Siemenperunan ostoluvat muissa kunnissa.

Koska on muitakin paikkakuntia, joissa välttämättä tarvittaisiin siemenperunaa, on kansanhuoltoministeriö päättänyt, että ministeriön kiertokirjeen n:o 129/42 mukaisesti *pakko-otetusta perunasta saadaan eräissä tapauksissa varata siemenperunaa kunnan omaa tarvetta varten.* Jos kansanhuoltolautakunta katsoo välttämättömäksi näin menetellä, on siitä tehtävä esitys valtion viljavaraston piirimiehelle, joka esittää asian viljavaraston ratkaistavaksi. Jos esitykseen suostutaan, saa kansanhuoltolautakunta antaa siemenperunan ostolupia jäljempänä olevia määräyksiä noudattaen sellaisille palsta- y. m. viljelijöille, joilla ei ole perunansiementä ensinkään tai ei ole sitä riittävästi. *Jos kansanhuoltolautakunta ei ole vielä antanut luovuttamatta jätetystä ostolupaperunasta luovutusmääräystä, saadaan ostolupia antaa myös sen hankkimiseksi viljelijältä suoraan siemenperunaksi kuten aikaisemmin kiertokirjeessä n:o 114/42 on sanottu.*

Jos joku viljelijä voi *itselleen varaamastaan siemenperunasta luovuttaa osan toiselle,* voi kansanhuoltolautakunta tässä olevat määräykset huomioonottaen antaa ostoluvan riippumatta siitä, onko luovuttaja täyttänyt luovutusvelvollisuutensa.

Ne viljelijät, jotka ovat täyttäneet sekä ostokuitti- että ostolupaperunan luovutusvelvollisuutensa, saavat luovuttaa n. s. *ylijäämäperunaa siemenperunaksi ilman ostolupaa.*

Ruokaperunan ostolupia ei saa antaa, ennenkuin perunan istutusaika on ohi.

Siemenperunan ostolupien antaminen.

'Kukin kansanhuoltolautakunta saa harkintansa mukaan riippuen jaettavasta siemenperunamäärästä ja siemenperunan tarpeesta kunnassa antaa ostolupia 20—25

kilon määrälle kylvettävää peruna-aaria kohden, kuitenkin enintään niin monta aaria kohden, kuin viljelijän ruokakunnassa on jäseniä. Ostoluvan antaa sen paikkakunnan kansanhuoltolautakunta, jonka alueella viljelmä sijaitsee, ellei ministeriö erikseen poikkeustapauksissa toisin määrää.

Ostoluvan anojan on, jos hän on *tavallinen viljelijä, esitettävä alueneuvojan todistus siitä, että hän hallitsee viljelmää,* tämän viljelmän suunnittelusta kylvöalasta ja siemenperunan tarpeesta. Ellei paikkakunnalla ole alueneuvojaa tai häneltä ei todistusta voida ilman suurta viivytystä tai vaikeutta hankkia, voi kansanhuoltolautakunta hyväksyä selvitykseksi kahden luotettavan, paikkakunnalla asuvan henkilön antaman todistuksen, josta käy selville mainitut seikat.

Jos ostoluvan anoja on *palstaviljelijä,* ja jos hän hallitsee viljelmää vuokraoikeudella, on hänen ostoluvan saadakseen *esitettävä vuokrasopimus tai vuokranantajan todistus* selvitykseksi viljelmän hallinnasta. Jos hän omistaa viljelmän, on häneen sovellettava edellisessä kappaleessa olevia määräyksiä tavallisesta viljelijästä.

Ostoluvan anojan tulee, mikäli kansanhuoltolautakunnalla ei ole tiedossa hänen ruokakuntansa jäsenmäärää, esittää lautakunnalle edellä sanotun lisäksi myös *ruokakuntansa jäsenten yleisostokortit.* Jos hän asuu toisella paikkakunnalla, voi hän esittää yleisostokortit myös kotipaikkansa kansanhuoltolautakunnalle, joka sen perusteella antaa hänelle todistuksen ruokakunnan jäsenmäärästä siemenperunan ostoluvan anomista varten.

Kansanhuoltolautakunnan, joka on myöntänyt siemenperunan ostoluvan, tulee, jos ostoluvan saaja asuu toisella paikkakunnalla, lähettää sen paikkakunnan kansanhuoltolautakunnalle *ilmoitus myönnetystä ostoluvasta sekä viljelmästä,* jota asianomainen hallitsee. Tämä on välttämätöntä

sen vuoksi, että palsta- y. m. viljelijän kotipaikkakunnan kansanhuoltolautakunta voi ostokortteja antaessaan ja mikäli samalla viljelijällä on viljelmää eri paikkakunnilla, myös luovutusvelvollisuutta määrätessään ottaa huomioon sen sadon, jonka asianomainen on saanut tai saa toisella paikkakunnalla hallitsemaltaan viljelmältä.

Valtion viljavaraston asiamiesliike, joka ottaa vastaan luovutusmääräyksen alaista perunaa tai on saanut tehtäväkseen huolehtia siemenperunan jakelusta samoin kuin jälkimäisen tehtävän saanut siemenliikkeenä *eivät saa luovuttaa perunaa ilman asianmukaista*, kansanhuoltolautakunnan antamaa *siemenperunan ostolupaa*. Samoin saavat ne yhdistykset, jotka ovat saaneet ulkomailta lahjaksi siemenperunaa, luovuttaa sitä ainoastaan asianmukaisia ostolupia vastaan.

Ruokaherneen siemenen ostoluvat.

Kiertokirjeessään n:o 143 kansanhuoltoministeriö antoi *poikkeusmääräyksen* siitä, miten ruokaherneen siemenen ostolupia saadaan antaa palsta- y. m. niihin verrattaville viljelijöille. Tämä siemenherne on tarkoitettu *vihanneksena käytettävän palkoherneen siemeneksi*, jota ei oteta huomioon leipäviljan luovutusvelvollisuutta laskettaessa. Sen ostolupia annettaessa lasketaan 30 gr m² kohden. Tämän poikkeusmääräyksen estämättä voidaan *siemenherneen ostolupia antaa* 21/8 1941 annetun, tarkempia määräyksiä viljan säännöstelystä sisältävän kansanhuoltoministeriön päätöksen mukaisesti kuten muunkin siemenviljan ostolupia.

Siemenviljan ostoluvat.

Viljelijäin itselleen varaama siemenvilja ei kaikissa tapauksissa varauksen runsau-

den, viljelyssuunnitelman muuttumisen t. m. s. takia tule kokonaisuudessaan käytetyksi. Koska nykyisissä oloissa kuitenkin on ensiarvoisen tärkeätä, että kaikki siemenvilja ja siemenviljaksi liikenevä ja sopiva ruokavilja tulee tarkoin käytetyksi siemenenä, on kansanhuoltoministeriö päättänyt, että jos joku viljelijä *itselleen varaamastaan siemenviljasta tai ruokakunnalleen varatusta syömäviljasta*, mikäli sitä on säästynyt, *voi toiselle viljelijälle luovuttaa siemenviljaa*, voi kansanhuoltolautakunta antaa ostoluvan. Se voidaan tässä tapauksessa antaa riippumatta siitä, onko luovuttaja täyttänyt viljanluovutusvelvollisuutensa.

Siemenviljan ostolupia annetaan sillä tavalla ja niillä edellytyksillä kuin 21/8 1941 viljan säännöstelystä annetuissa valtioneuvoston ja kansanhuoltoministeriön päätöksissä on sanottu. Ostoluvat voidaan siis antaa määrille, jotka vastaavat 200 kiloa ruista, 300 kiloa kevätvehnää, 225 kiloa syysvehnää, 250 kiloa ohraa, 250 kiloa kauraa ja 280 kiloa hernetta hehtaaria kohden.

Kuten ministeriön kiertokirjeessä n:o 28/42 on sanottu, on siemenviljan vähyyden vuoksi määrätty, että alueneuvojan tulee tehdä ilmoitukset kansanhuoltolautakunnalle niistä palsta- y. m. viljelijöistä, joille siemenviljan ostolupia olisi annettava.

Se kansanhuoltolautakunta, jonka alueella viljelämä sijaitsee, antaa siihen tarkoitettun siemenen ostoluvan. Jos viljelmän haltija eli viljelijä asuu toisella paikkakunnalla, tulee ostoluvan antaneen kansanhuoltolautakunnan viipymättä lähettää siitä sekä viljelmästä tiedot viljelijän kotipaikkakunnan kansanhuoltolautakunnalle, kuten edellä siemenperunan ostoluvista puhuttaessa on sanottu.

Siemenviljan ostolupa lisää ostoluvan saajan viljanluovutusvelvollisuuden määrää

vastaavasti. Jos ostolupa on annettu siemenviljan hankkimiseksi viljelysalan laajentamista varten tai sellaiselle viljelijälle, joka sadon pienuuden vuoksi ei ole voinut

siemenviljaa varata, tai muissa niihin verrattavissa tapauksissa, *voi piiritoimisto hakemuksesta vapauttaa* ostoluvan saajan *luovutusvelvollisuudesta* tältä osalta.

Kansanhuoltoministeriön puolesta:

Osastopäällikkö *Jouko Juuramo.*

Toimistopäällikkö *Ragnar Söderholm.*